

Unge uden uddannelse går en usikker fremtid i møde

Når unge tager en uddannelse giver det gode kort på hånden. Nye beregninger foretaget af AE viser således, at unge der får en ungdomsuddannelse har en højere arbejdsmarkedstilknytning og en højere løn, end dem der ikke får en ungdomsuddannelse. Derudover viser det sig, at de personer der ikke får en ungdomsuddannelse har en øget risiko for førtidspension, kontanthjælp og ledighed allerede 10 år efter folkeskolen. Uddannelse er således den sikreste vej til et godt stabilt voksen- og arbejdsliv.

af stud.polit **Andreas Mølgaard**
& Forskningschef **Mikkel Baadsgaard**

18. maj 2011

Analysens hovedkonklusioner

- Andelen af en ungdomsårgang, som ikke har fået en ungdomsuddannelse 10 år efter, de forlod folkeskolen, ligger på knap 21 procent. Det svarer til, at det er en femtedel af en ungdomsårgang, der står uden ungdomsuddannelse.
- Analysen tager udgangspunkt i en opdeling af årgangen af 15-årige i 1990 efter om de efterfølgende afslutter en ungdomsuddannelse eller ej. Analysen viser hvorledes det går med disse grupper med hensyn til arbejdsmarkedstilknytning, indkomst, boligforhold mv.
- Næsten 20 år efter folkeskolen er det ca. 90 procent af de unge med en ungdomsuddannelse, der er i beskæftigelse, mens det for de unge uden en ungdomsuddannelse kun er ca. 70 procent der er i beskæftigelse.
- En langt større andel af gruppen uden en ungdomsuddannelse modtager førtidspension eller kontanthjælp sammenlignet med unge der har afsluttet en ungdomsuddannelse. Det gælder både 10 og (knap) 20 år efter folkeskolen. Indkomstmæssigt er der ligeledes store forskelle på grupperne med og uden ungdomsuddannelse - navnlig efter endt uddannelse.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationsmedarbejder

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Unge uden uddannelse går en usikker fremtid i møde

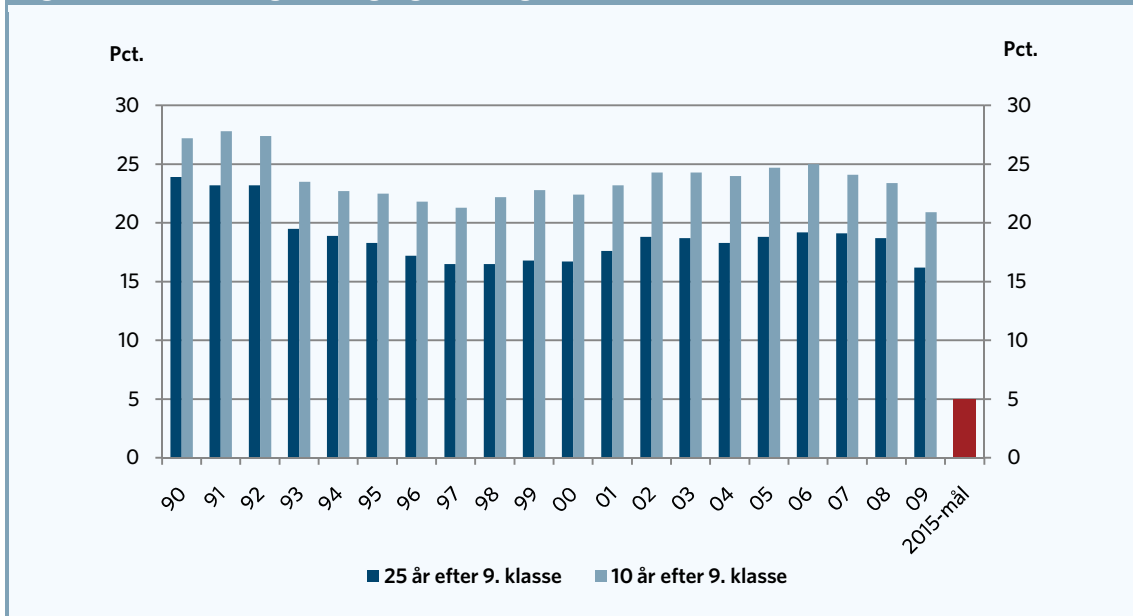
Når unge tager en uddannelse giver det generelt gode kort på hånden. I denne analyse ses der således på, hvordan personer med og uden en ungdomsuddannelse klarer sig med hensyn til arbejdsmarkeds-tilknytning, socioøkonomisk status, brancheopdeling, indkomst og boligform senere i livet.

Tidligere analyser fra bl.a. AE har vist, at der fremover bliver mangel på uddannet arbejdskraft, og under krisen, har vi set, at det især er ufaglærte, der har mistet deres arbejde. Mange af de ufaglærte job, der er forsvundet, kommer formentlig aldrig igen. Netop derfor er uddannelsen et godt kort på hånden på fremtidens arbejdsmarked.

De seneste tal fra Undervisningsministeriet viser, at den danske ungdom er langt fra at opfylde målsætningen om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse i år 2015, det vil sige enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse.

Andelen af en ungdomsårgang, som ikke har fået en ungdomsuddannelse 10 år efter, de forlod folkeskolen, ligger på knap 21 procent i 2009. Det er således lidt over en femtedel af en ungdomsårgang, der står uden ungdomsuddannelse 10 år efter afslutningen af 9. klasse. Dette fremgår af figur 1, der viser andelen af en ungdomsårgang uden ungdomsuddannelse.

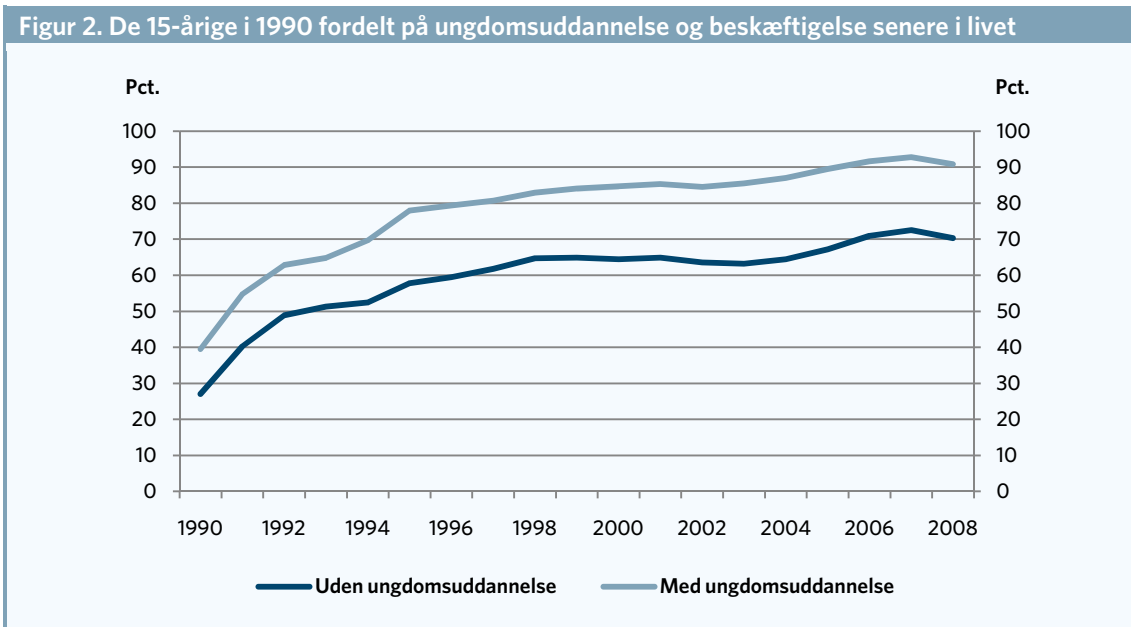
Figur 1. Andel af en ungdomsårgang uden ungdomsuddannelse

Anm.: Tallene viser andelen af en ungdomsårgang, som ikke har taget en ungdomsuddannelse 25 år og 10 år efter folkeskolen.
 Kilde: AE på baggrund af UNI-C Statistik og Analyse, profilmodellen (2009).

Flere unge med ungdomsuddannelse får job

Når man ser på en årgang, der blev færdige med folkeskolen i 1990 og måler på andelen, der er i beskæftigelse opdelt efter om de gennemfører en ungdomsuddannelse eller ej, viser det sig, at andelen af unge med en ungdomsuddannelse har en højere beskæftigelse. Dette fremgår af figur 2. I boks 1 er opgørelsesmetoden nærmere beskrevet.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks statistiks registerdata (1990-2008).

Faktisk ligger andelen af unge med en ungdomsuddannelse højere over hele perioden fra 1990 til 2008. Baggrunden for at unge, der tager en ungdomsuddannelse også i de helt unge år, har en beskæftigelsesfrekvens, der er højere end unge, der ikke får en uddannelse, er bl.a., at en forholdsvis stor andel af de studerende optræder, som beskæftigede på grund af praktikperiode eller deltidsbeskæftigelse ved siden af studierne.

I 2008 var det omkring 90 procent af de unge med en ungdomsuddannelse, der var i beskæftigelse, hvor det for de unge uden en ungdomsuddannelse lå på omkring 70 procent.

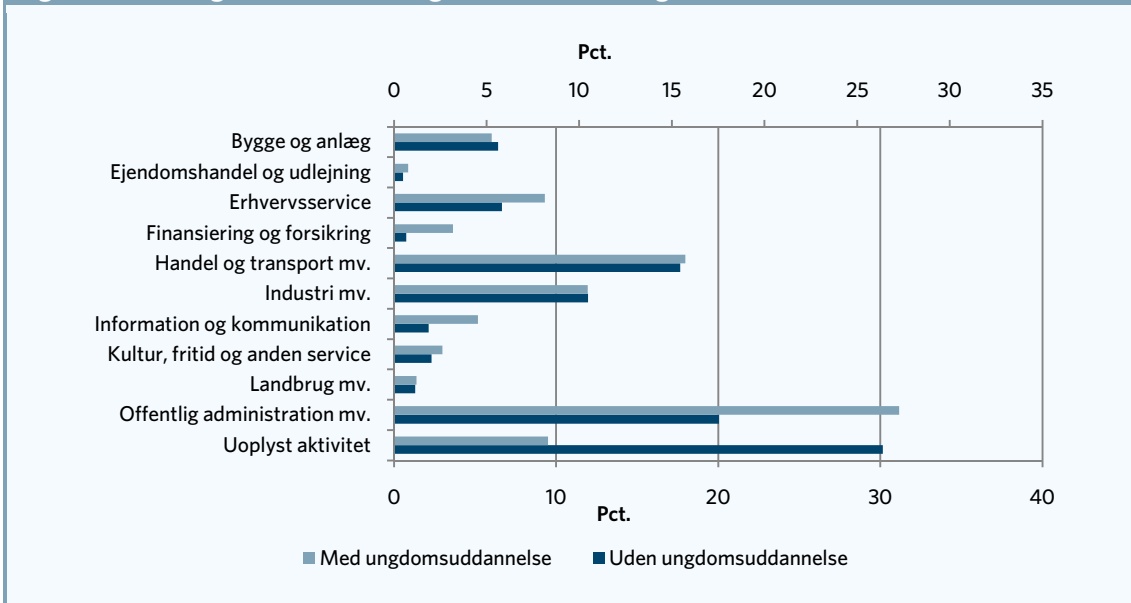
Boks 1 Nærmere om opgørelsen

I denne analyse anvendes Danmarks Statistiks registre til at belyse hvordan det i løbet af de seneste knap 20 år er gået en ungdomsårgang med hensyn til arbejdsmarkedstilknøytning, indkomst boligforhold mv. Konkret tages der i analysen udgangspunkt i alle 15-årige mod bopæl i Danmark i 1990. Denne ungdomsårgang opdeles i to grupper alt efter om de 10 år efter (dvs. som 25-årig) har afsluttet en ungdomsuddannelse eller ej.

Det skal bemærkes, at de forskelle der kan konstateres med hensyn til fx arbejdsmarkedstilknøytning, indkomst- og boligforhold mellem grupperne med og uden ungdomsuddannelse ikke kan tages som udtryk for den isolerede uddannelseseffekt. Det skyldes, at de to grupper adskiller sig på en række andre parametre som fx kvalifikationer, motivation, social baggrund mv.

Figur 2 viser, fordelingen af årgangen på brancher afhængigt af, om de har gennemført en ungdomsuddannelse eller ej.

Figur 2. De 15-årige i 1990 fordelt ungdomsuddannelse og brancher i år 2008

Anm: Branchen 'Industri mv.' dækker over 'Industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed'. Branchen 'Offentlig administration mv.' dækker over 'Offentlig administration, undervisning og sundhed'. Branchen 'Landbrug mv.' dækker over 'Landbrug, skovbrug og fiskeri'.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks statistiks registerdata (1990-2008).

Flere unge uden uddannelse er på førtidspension eller kontanthjælp

Når man måler på de unges socioøkonomiske status opdelt på ungdomsuddannelse, fremgår det, at en langt større andel af gruppen uden en ungdomsuddannelse er på førtidspension, kontanthjælp eller er ledige.

I 2008 (dvs. som 33-årig) er det således 7,4 procent af gruppen uden ungdomsuddannelse, der er på førtidspension, hvor andelen for dem der har gennemført en ungdomsuddannelse ligger på 0,6 procent i 2008. Førtidspensionsrisikoen er således mere end 12 gange større for gruppen uden ungdomsuddannelse.

Tilsvarende er 5,6 procent på kontanthjælp blandt dem uden ungdomsuddannelse, mens det kun er 0,4 procent af dem med en ungdomsuddannelse, der er på kontanthjælp. Risikoen for at modtage kontanthjælp er dermed ligeledes omtrent 12 gange højere for gruppen uden uddannelse sammenholdt med risikoen for personer med en ungdomsuddannelse. Det fremgår af tabel 1, der viser årgangens socioøkonomiske status i 1996, 2002 og 2008.

Tabel 1. 15-årige i 1990 fordelt på ungdomsuddannelse og socioøkonomisk status senere i livet

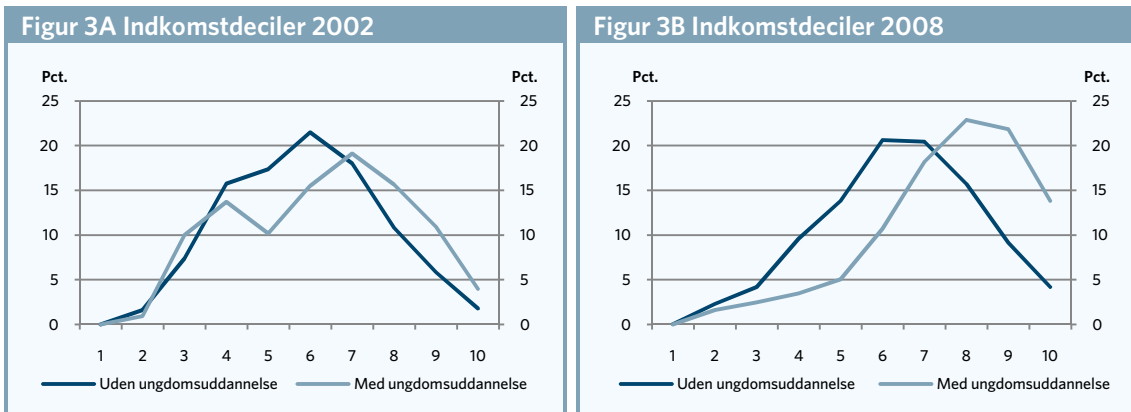
	Med ungdomsuddannelse			Uden ungdomsuddannelse		
	1996	2002	2008	1996	2002	2008
		Pct.			Pct.	
Førtidspension	0,0	0,2	0,6	2,4	4,5	7,4
Kontanthjælp	-	0,4	0,4	-	5,7	5,3
Ledig	3,8	3,6	1,1	10,0	7,8	2,6
Studerende	11,0	6,5	1,2	4,6	2,7	1,1
Øvrige	5,8	4,8	5,9	23,5	15,7	13,3

Kilde: AE på baggrund af Danmarks statistiks registerdata (1996, 2002 og 2008).

Uddannelse betaler sig - også i lønposen

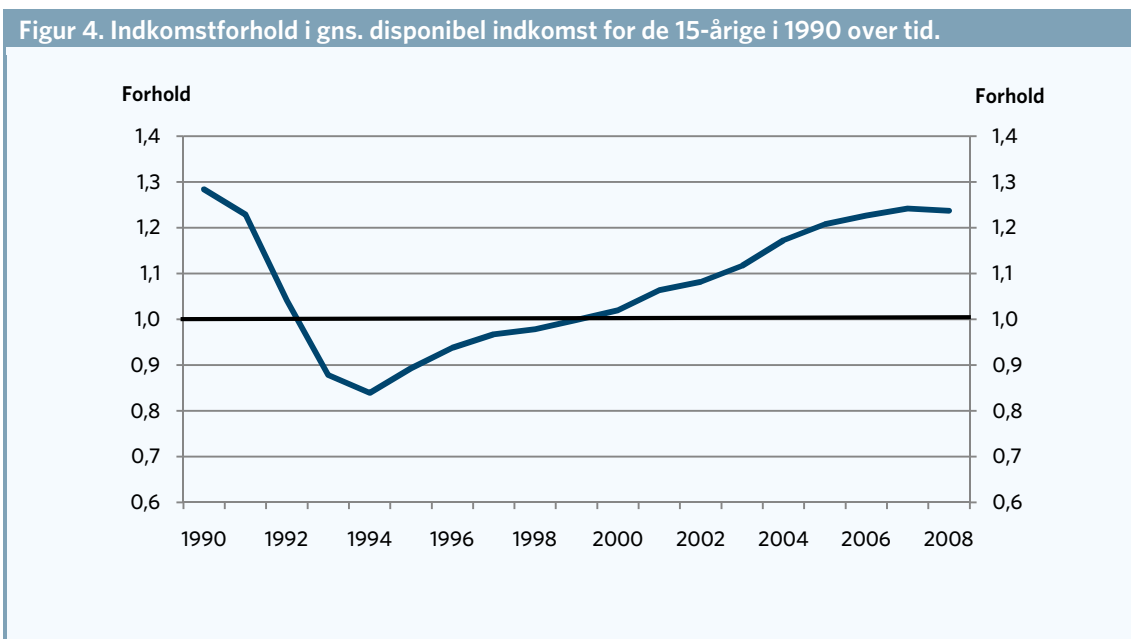
Med hensyn til indkomst for den unge afhængigt af ungdomsuddannelse, viser det sig, at allerede 12 år efter folkeskolen (i år 2002) ligger en større andel af de unge med en ungdomsuddannelse i de højeste indkomstdeciler. Det fremgår af figur 3A.

Af figur 3B fremgår det, at billede i 2008 er det samme. Væsentligste forskel er blot, at en større andel af dem, der har fået en ungdomsuddannelse, nu er rykket op i de højeste indkomstdeciler.

Anm.: Indkomstgruppen er opgjort på baggrund af de individuelle disponible indkomster for befolkningens som helhed.
 Kilde: AE pba. Danmarks statistiks registerdata (2002)

Figur 4 ser på indkomstforholdet mellem de to grupper. Det er fundet ved at se på den gennemsnitlige disponible indkomst for de 15-årige med en ungdomsuddannelse i forhold til de 15-årige uden en ungdomsuddannelse, 10 år efter folkeskolen. Den sorte linje angiver et uændret indkomstforhold, dvs. det tilfælde hvor den gennemsnitlige. disponible indkomst er ens for de to grupper. Som det fremgår af figuren løber den disponible indkomst for dem med en uddannelse mere og mere fra dem uden en ungdomsuddannelse jo længere tid der går.

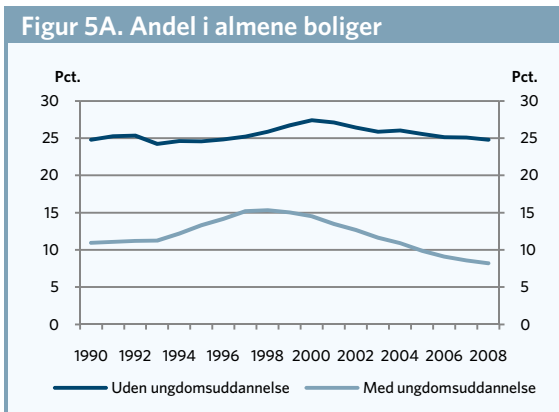

Anm: Indkomstforholdet er fundet ved at se på den gns. disponible indkomst for de 15-årige med en ungdomsuddannelse ifht. de 15-årige uden en ungdomsuddannelse. Den sorte linje angiver et uændret indkomstforhold, dvs. det tilfælde hvor den gns. disponible indkomst er ens for de to grupper.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks statistiks registerdata (1990-2008)

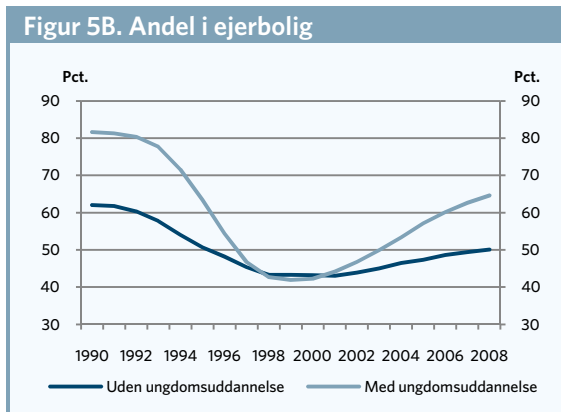
En stor andel af unge med ungdomsuddannelse bor i ejerbolig

En opdeling på boligtype viser, at blandt de personer der tager en ungdomsuddannelse er det omkring 65 pct., der bor i ejerbolig i 2008. For gruppen der ikke gennemførte en ungdomsuddannelse er andelen 50 procent, jf. figur 5B.

Omvendt er det en væsentlig større andel af dem uden ungdomsuddannelse, der bor i almen bolig sammenlignet med de unge, der afslutter en ungdomsuddannelse, jf. figur 5A.

Kilde: AE pba. Danmarks statistiks registerdata (1990-2008)

Kilde: AE pba. . Danmarks statistiks registerdata (1990-2008)

Alle unge skal have en uddannelse

Som det fremgår af analysen, har unge med en uddannelse i bagagen bl.a. højere beskæftigelseschance og højere indkomst sammenlignet med personer, der ikke tager en ungdomsuddannelse. Uddannelse er således den sikreste vej til et godt stabilt voksen- og arbejdsliv. Uddannelse er ikke kun vigtigt, for den enkelte, men ligeledes for samfundet. Samfundet får også del i gevinsterne ved uddannelse gennem øgede skatteindbetalinger og færre udgifter til overførsler.

Netop derfor er det altafgørende, at alle unge får en ungdomsuddannelse, det vil sige enten en erhvervsuddannelse, der direkte giver adgang til arbejdsmarkedet, eller en gymnasial uddannelse, der leder an til en videregående uddannelse.

Fremadrettet er det særdeles afgørende, at andelen af unge, der får en ungdomsuddannelse øges. Et stigende uddannelsesniveau er nemlig nøglen til at generere stigende økonomisk vækst og velstandsudvikling i Danmark.